

Yunus Balıkları Programlanıyor

Son zamanlarda Amerikan Bahriyesi tarafından «Yunus Balığı Projesi» adı altında çok gizli bir çalışma yapılmaktadır. Üç yunus balığı ileride casus örgütünde kullanılmak üzere özel surette yetiştirilmiştir. řu sıralarda ilk «imtihanlarını» Vietnam Kıyılarında vermeğe hazırlanıyorlar. Görevleri, denizaltı bekçileri olarak her türlü düşman cisimleri haber vermek olacaktır. Yunus balıkları bu görevlerini tam yapabilirlerse, denizlerin bu zeki ve sevimli yaratığı çok geçmeden Amerikan savaş araşları arasında sabit bir kadroya geçecektir.

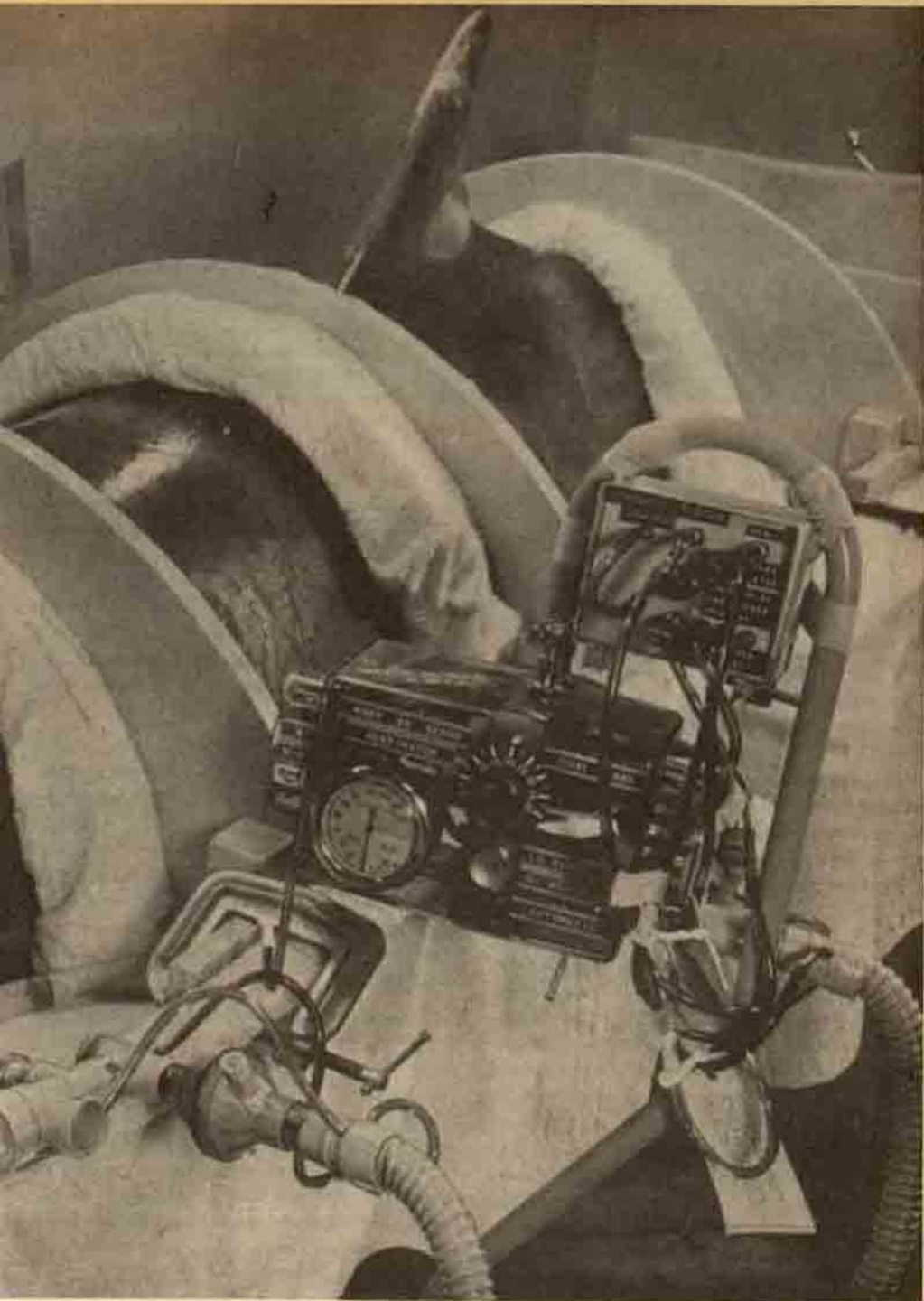
Uzun zamandanberi Yunus balıklarının yüksek zekaları Amerikan tabiat bilginlerinin dikkatini çekmişti. Onlar denizlerin bu memeli hayvanının yüksek derecede gelişmiş bir beyni olduğunu ve insanlar tarafından iyice yetiştirilebileceğini tespit etmişlerdi. Deneysel incelemeler, yunus balığı beyninin «insanlara özgü düşünme olaylarını» alabilecek nitelikte olduğunu ispat etmiştir.

Amerikan İncelemeleri : On yıldanberi Amerikan Bahriyesi yunus balıkları üzerinde deneyler yapmaktadır. Nöro fizyolog ve yunus balığı uzmanı 'Dr. C. Lilly, Nazareth Körfezindeki adalarda, yunus balıklarıyla yakından «çonayabilmek» için özel bir deneme istasyonu kurmuştu.

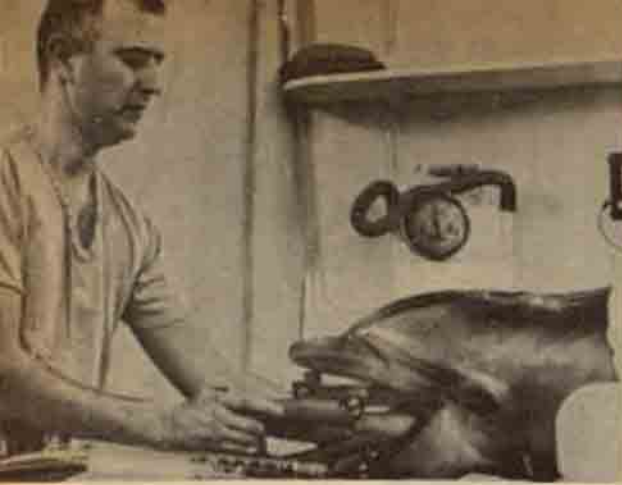
Başlangıçta yunus balıklarına herhangi bir görev verilmeden önce zekaları teste tâbi tutuldu. Lokal anestezi (uyuşturma) suretiyle beyinlerine elektrotlar sokuldu. Bu elektrotlar özel tuşlara bağlandı ve içeriye verilen titreşimler (impulslar)

YUNUS BALIğI TIBB

İNDE: BEYİN FONKSİYONLARI İNCELENİRKEN

Tıbbi denemeler için Yunus balığının önceden ağın özel surette ilaçlarla hazırlanır ki, solunumu sağlayacak hortum içeri girerken hayvana bir zarar vermesin. Narkoz sırasında hortum Yunus balığına uygun olacak şekilde solunum ritmini tutmak için kullanılır.

le beyinde, merkezzel sinir sisteminde, oluşturulan hoş duylular hayvanın kendisi tarafından bu tuşlar vasıtasıyla durdurulabiliyor, azaltılıp çoğaltılabiliyordu.

Buna benzer koşullar altında maymunlar üzerinde de yüzlerce deneyler yapılmış ve olumlu uyarıların oluşturulmasına çalışılmıştı.

Yeni denizden tutulan, yani daha «yabani» olan bir yunus balığı yalnız 20 deneyden sonra tuşların kullanılması ile olumlu uyarıların arasındaki ilişkileri anlayabiliyordu.

Hatta bir yunus balığı o hoş duyluları veren cihazlardan biri alındığı zaman garip homurdanmalar çıkarıyor ve davranış araştırmacıları bunları insanların aynı durumlarda savurdıkları küfürlere benzetiyorlardı.

Eğitim : Bu deneyler, yunus balıklarının eğitilmelerinin, tıbbi testlere tâbi tutulmalarının ve askeri hizmetlerde kullanılmalarının mümkün olabileceğini ortaya çıkarmıştır. Başka herhangi bir hayvana birşeyler öğretmede yapıldığı gibi davranış araştırmacıları iç güdüsel hareketlerden işe başladılar ve bunları yavaş yavaş unutturdular, yani hayvanlar eğitim ve zekâlarıyla aslında kendilerine yabancı olan insanî hareket tarzlarına alıştılar.

Özellikle yunus balıklarında araştırmacılar büyük bir başarı kazandılar. Zira onların davranış repertuarında oyun davranışı ilk sırada bulunuyordu. Genç bir yunus balığı insanın daima pasif bir taklitçisi olmuyordu, o kendisi oyunları geliştiriyor ve kendiliğinden yeni oyunlar bile buluyordu.

Oyun güdüsü : Yunus balıkları bir yerde kapalı tutuldukları sürece, hayret verici şeyler yapıyorlardı, bunların içinde en çok hoş gidenleri yakalama oyunlarıydı.

Fakat onlar daha başka şeyleri de pek güzel öğrenebiliyorlardı. Lastik top ve çemberleri havaya fırlatıyorlar ve büyük bir becerikle onları yere düşürmeden tekrar yakalıyorlardı. Yunus balıklarının insanları büyük bir memnulukla oyun arkadaşı olarak kabul ettikleri de görülmüyordu. Sudan kıyıya ona top atıyorlar ve topun tutularak tekrar kendilerine iade edilmesini bekliyorlardı. Bu yapılmayınca öfkeleniyorlar ve bunu belli ediyorlardı.

Tepkiler : Yunus balıklarının bazı hareketlerinden duygulandıkları bile anlaşılıyordu. Testlerde bir yunus balığına başka bir balığa yem olarak atmak üzere bir parça mürekkep balığı verilmmişti. Bunu gören ve yuvasından çıkan balık yemi almak üzere zıplayınca yunus balığı ağzını kapayarak yemi kendi yutuyor ve durumundan anlaşıldığına göre bu hareketinden dolayı, hayal kırıklığına uğrayıp geri dönen aç balığa bakarak, seviniyordu.

Yunus balıkları özellikle birbirleriyle olan ilişkilerinde belirgin duygusal heyecanlar gösteriyorlardı. Marineland'da iki yunus balığı uzun zaman beraberce aynı havuzda kalmışlardı. Günün birinde bunlardan biri birkaç hafta için başka bir yere nakledilince, kalan hayvan oldukça açık surette kederlendiğini gösterdi, verilen yemleri yememeğe ve insanlarla olan ilişkilerinde de pek hevesli davranmamağa başladı. Arkadaşı tekrar dönünce, havaya sıçrayarak ve canlı oyunlar yaparak neşesini gösterdi.

Kurtarıcı : İnsanların yunus balıklarının yardımılarından da faydalandıkları durumlar olmaktadır. «Natural History» dergisinin bildirdiğine göre, Florida'nın Güney Kıyılarından birinde, denizde yüzen bir kadın akıntıya kapılarak dalgalar

Yunus balığı ile olan her temas hayret vericidir: Yunus balıkları insanlara hiç bir dirence göstermeden kendilerini yakalattırır ve kendileri üzerinde her türlü tıbbi testler yapılmasına müsaade ederler. Ağır hayvanın bir yerden bir yere taşınması özel şilteli askılarda yapılır, böylece çok duyarlı olan dış derisinin yaralanmaması sağlanır.

tarafından açıklara götürülmüştü. Kadıncağız imdat diye bağıyor, fakat kimse işitmiyordu. Birden bire vücuduna yumuşak birşeyin dokunduğunu ve kıyıya doğru yavaşça itildiğini hissetti. İlk anda bir insanın kendisini kurtarmakta olduğunu sandı. Fakat sonra kıyıda durumu gören bir adamın doğruladığına göre kadın bir yunus balığı tarafından kıyıya itilmişti.

Yunus balıkları soydaşları arasında da yardıma ihtiyacı olanlara aynı şekilde davranırlar. Davranış araştırmacıları yunus balıklarının ağır yaralı bir arkadaşlarını alttan desteklediklerini ve onun batmasına mani olduklarını gözlemişlerdir. Böylece yaralı hayvan sığ bir kıyıya doğru yüzmüş ve sonra orada birkaç gün yatarak, hiç bir insan eli degmeden, iyi olmuştur.

Duyuların keskinliği : Tabii bütün bu söylenenlerden yunus balıklarının ahlaki yeteneklere de sahip olduklarını çıkarmak oldukça erkendir.

Başka hayvanlarda ölçülen zihinsel yeteneklere oranla yunus balıklarında bunlar çok yüksek derecede gelişmiştir ve Amerikan Bahriyesinin ciddi bir surette, bunlardan «gözcü» olarak faydalanmağı düşünmesi de bundan ileri gelmektedir.

Deniz araştırması : Yunus balığının bu yeteneklerinden deniz araştırmalarında faydalanmak akla en yakın olanak olarak görülmektedir. Denizdeki o bol besin kaynaklarından eğitim görmüş yunus balıklarının yardımıyla faydalanmak mümkün olabilir. Eğitim görmüş yunus balıkları, bir köpeğin büyük koyun sürülerine nöbetçilik ettiği gibi, dev gibi balık «çiftliklerine» de gözcülük edebilirler.

Şimdiye kadar insan, denizde yaşayan «evcil hayvanlarıyla» sirk ve filmlerde birkaç akro-

batik hareket göstermekten başka pek fazla birşey yapamamıştı. Fakat insan günün birinde denizaltında yaşarsa, yunus balığı gibi akıllı ve sadık bir hayvan onun herhalde çok işine yarayacaktır. «Yunus balıkları» adındaki kitabında Antony Alpers, bu hayvanların insanın hizmetine girip giremeyecekleri ve az gelişmiş yabani hayvan içgüdüleri sayesinde balık sürülerine beççilik edip edemeyeceği sorusunu ele almakta ve bu soru, ilk görünüşteki gibi anlamsız ve garip değildir, tarihten önceki zamanlarda, muhakkak bir insanın ötekine, «köpeklerin senin için başka hayvanları yakalamasını nasıl sağlayabileceksin», sorusunu sorduğu olmuştur, demektir.

İnsana eğilim : Tabii bir hayvanı eğitmek yalnız onun zeki olmasıyla kabil değildir. Birçok zeki hayvanlar kendilerinden olmayan türlere, hatta insanlara karşı büyük bir nefret duyarlar. İnsanlarla yunus balıkları arasında kurulan birçok dostluklar bu deniz hayvanlarının —ne kadar garip görünürse, görünsün— insanlara karşı doğuştan bir sempati beslediklerini göstermiştir.

Bunu, onları bayılmak üzere yapılan deneyler de ispat etmektedir. Miami (ABD) deki bir doktor ekibi böyle bir hayvanı bayıltmış ve elde edilen ölçme verilerini bir yunus balığı beyin atlası yapmak için kullanmıştır.

Beyin kompüteri : Tabii bütün bu ölçü verileri, insanların yunus balıklarıyla olan ilişkilerinden elde edilen bilgi ve görgülerle beraber birgün yunus balığı beyininin programlanabilmesi için kullanılacaktır. Amerikan Bahriyesinin yunus balığını, «Cassus» olarak Vietnam kıyılarında insana tercih etmesi, gelecek için bazı şeylerin bulunmasına muhakkak yardım edecektir.